

Posudek vedoucího diplomové práce

Jméno a příjmení diplomanta: Michaela Večeřová

Téma práce: Taktické postupy překonávání lživé výpovědi

Rozsah práce: 68 stran (83 stran včetně obsahu, seznamu literatury, příloh, abstraktu a dalších součástí)

Datum odevzdání práce: 2. 5. 2020

Vedoucí diplomové práce: JUDr. Jiří Krupička, Ph.D.

Oponent diplomové práce: doc. PhDr. Ludmila Čírtková, CSc.

1. Aktuálnost (novost tématu): Diplomantka si pro svou práci zvolila téma taktiky překonávání lživé výpovědi. Ačkoliv je výsledek jedním z nejstarších a nejtradičnějších metod kriminalistické praxe, nejedná se o téma neaktuální, ba naopak. I v současném trestním řízení, ve kterém se stále častěji prosazují nové technologie a metody, představuje výsledek jeden z nejvýznamnějších důkazních prostředků, bez kterého by nebylo možné drtivou většinu pachatelů usvědčit. Na druhou stranu značná subjektivita tohoto druhu důkazního prostředku (jak na straně vyslychaného, tak i vyslychajícího) způsobuje, že výsledkem získaná výpověď nemusí odrážet objektivní realitu. To se stává zejména v případech, kdy vyslychaný z nejrůznějších důvodů nechce vypovídat pravdivě. Proto je autorkou zvolené téma stále velmi aktuální, neboť prozatím nebyla vyvinuta žádná technologie, která by zcela bezchybně dokázala nejen lživou výpověď odhalit, ale i ji objektivizovat.

2. Náročnost tématu na:

a. Teoretické znalosti

Autorka v diplomové práci prokázala dostatečné teoretické znalosti zejména z kriminalistiky, ale i soudní psychologie.

b. Vstupní údaje a jejich zpracování

Diplomantka rovněž prokázala dostatečnou orientaci v odpovídajících materiálech a dokázala oddělit pro svou práci podstatné zdroje od těch nepodstatných. Musela vycházet zejména z monografií a odborných článků ke zvolenému tématu a vícera internetových článků.

c. Použité metody

Při vytváření své práce autorka používala standardních vědeckých metod typických pro danou problematiku, tedy zejména analýzu a komparaci cizích textů.

3. Kritéria hodnocení práce:

a. Splnění cíle práce a samostatnost při jejím zpracování

Autorka si hned v úvodu vytyčila za cíl analyzovat, jakými způsoby lze lživou výpověď detekovat podle různých projevů chování osoby, ať už verbálních, neverbálních či

paraverbálních, a jak takové lživé výpovědi předcházet, popřípadě ji následně překonat při vyšetřování trestné činnosti.

Tohoto možná až příliš ambiciózního úkolu se ovšem chopila relativně se ctí a je možné konstatovat, že ve své práci stanovených cílů dosáhla samostatně a způsobem, který odpovídá základním požadavkům na obdobný druh (základní) vědecké práce.

b. Formální členění práce a její logická stavba

Předložená práce splňuje po formální stránce všechny požadavky. Celkově i s přílohami je vypracována na 80 stranách, přičemž vlastní text včetně úvodu a závěru obsahuje 60 stran. Nechybí abstrakt v českém a anglickém jazyce i seznam klíčových slov.

Text sám je přehledně strukturován do 6 kapitol, které se dále člení na jednotlivé podkapitoly. Takto pojatou strukturu autorka doplnila úvodem a synergickým závěrem, což odpovídá obvyklému způsobu vnitřního dělení diplomových prací. První kapitola obsahuje obecný úvod do problematiky lži, a to zejména z pohledu psychologie. Druhá kapitola pojednává o výsledku jako procesu utváření výpovědi a dále o věrohodnosti výpovědi a sugestibilitě. V následujících třech kapitolách, v nichž leží těžiště práce, se diplomantka věnuje detekci lživé výpovědi a jejímu odlišení od falešných vzpomínek a taktickým výsledkovým postupům se zaměřením na postupy překonávání lživé výpovědi, včetně technik, jež u nás nejsou přípustné. V závěrečné kapitole, jež práci trochu okořeňuje, autorka zařadila výklad o zvláštních metodách detekce lži (fyziodekce a softwarová detekce) a poskytla poněkud zběžný pohled na využívání detektoru lži v některých zemích Latinské Ameriky. Diplomantka tak pro svou práci zvolila logickou strukturu, která čtenáři pomáhá v dobré orientaci v práci. Autorka při svém výkladu postupuje od obecného ke konkrétnímu, což napomáhá lepšímu pochopení ze strany čtenáře.

c. Práce se zdroji (včetně využívání cizojazyčných zdrojů a citací):

Autorka s ohledem na zvolené téma zvolila dostatečný a reprezentativní okruh pramenů; práci by však jistě obohatilo, pokud by se diplomantka seznámila s aktuálním vědeckým vývojem na poli rozpoznávání a překonávání lživé výpovědi, když jinak většina poznatků uvedených v práci představuje reprodukci v odborných kruzích relativně známých informací. Autorka správně v práci rozlišuje mezi citací a parafrází. Diplomantka rovněž správně odkazuje na internetové zdroje, u kterých uvádí kromě kompletní webové adresy i datum zobrazení. Autorka v práci využívala citační zkratky, což prospívá dobré přehlednosti odkazů na prameny.

d. Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)

Hloubka autorkou provedené analýzy tématu se jeví s ohledem na rozsah práce jako dostačující, byť na některých místech může působit poněkud povšechně (to je ostatně dáno spíše extenzivním než intenzivním pojetím tématu autorkou). Její analýza cizích textů a poznatků je však relativně zdařilá, tyto pak kompiluje a seřazuje do svého autorského textu. Diplomantka cizí názory nejen v práci přejímá, ale dokáže k nim přistupovat s určitou kritikou. Přitom také někdy předkládá čtenáři na vykládanou problematiku svůj názor, škoda jen, že takových vlastních polemik není v práci více. Práci pak chybí větší počet ilustrativních příkladů z praxe, jejichž zařazení je však relativně náročné s ohledem na složitý sběr potřebných informací. Tomu však diplomantka nedala příliš prostor, když práci sepsala dle názoru oponenta až moc rychle. Na druhou stranu je třeba si uvědomit, že diplomantka práci psala v době vrcholící epidemie koronaviru, takže nutně měla omezený přístup např. do knihoven, což jistě sběr materiálů značně stěžovalo.

e. Úprava práce (text, grafy, tabulky)

Úprava práce je na dobré úrovni. Členění do jednotlivých kapitol a podkapitol je přehledné a logické. Práce s poznámkovým aparátem je rovněž na požadované úrovni.

f. Jazyková a stylistická úroveň

Autorský text diplomantky je celkem čtivý, na dostatečné stylistické úrovni, který je i pro laického čtenáře srozumitelný. Práce netrpí velkým množstvím gramatických chyb a překlepů.

4. Celkové zhodnocení a otázky k zodpovězení při obhajobě:

Na základě výše uvedeného lze uzavřít, že předložená práce bez ohledu na jakékoliv výtky vedoucího práce představuje slušné zpracování tématu.

Z toho důvodu doporučuji předloženou práci k obhajobě.

Při ústní obhajobě by diplomantka měla zodpovědět tuto otázku:

Vysvětlíte rozdíl mezi specifickou věrohodností a pravdivostí výpovědi. Může znalec zkoumat pravdivost výpovědi?

V případě úspěšné obhajoby navrhuju práci hodnotit klasifikačním stupněm: **2**

V Praze dne: 18. 5. 2020

JUDr. Jiří Krupička, Ph.D.
vedoucí diplomové práce